

Vergaderjaar 2022–2023

31 934

Douane

Nr. 64

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 december 2022

In de stand van zaken brief die recentelijk aan uw Kamer is gestuurd (Kamerstuk 31 934, nr. 63), is ingegaan op het jaarplan 2022 van de Douane. Een aantal ontwikkelingen en grote uitdagingen zetten zich door in 2023. In het jaarplan 2023 wordt weergegeven welke activiteiten de Douane in 2023 gaat verrichten. Dit jaarplan 2023 wordt met deze brief aan uw Kamer aangeboden. In deze brief wordt kort ingegaan op een aantal grote uitdagingen voor de Douane in 2023.

De Douane vervulde in 2022 een belangrijke rol bij de handhaving van de sanctiemaatregelen tegen Rusland en Belarus. Ook in 2023 zal dit een groot beslag leggen op de beschikbare capaciteit. Om extra capaciteit te creëren voor de Douane zijn financiële middelen beschikbaar gekomen om extra medewerkers te werven. De werving van deze nieuwe medewerkers is in 2022 in gang gezet en zal, na de instroom en opleiding van deze medewerkers, in het derde kwartaal van 2023 leiden tot extra inzetbare medewerkers om de sanctiemaatregelen te handhaven. Er zijn met het Ministerie van Buitenlandse Zaken en andere opdrachtgevers afspraken gemaakt hoe de extra inzet op sancties kan worden ingepast in het werk van de Douane.

De kabinetsbrede aanpak van de georganiseerde criminaliteit is een gezamenlijke samenhangende aanpak die ervoor moet zorgen dat de georganiseerde criminaliteit van alle kanten wordt ingesloten. Voorkomen, verstoren van het verdienmodel en het doorbreken van criminele machtsstructuren, bestraffen en beschermen zijn de hoofdlijnen van deze aanpak. De Douane is in deze aanpak een belangrijke partner. Ook komend jaar werkt de Douane in nauwe samenwerking met andere organisaties verder aan de effectieve bestrijding van deze maatschappij ontwrichtende criminaliteit. De verhoging in 2022 van het aantal scancontroles wordt in 2023 voortgezet. In 2022 is het aantal scans verhoogd van 44.000 naar 55.000. In 2023 gaat de Douane daar extra op inzetten door te groeien naar 64.000 scans.

Andere speerpunten in de aanpak bestaan in 2023 uit het versterken van de samenwerking met internationale partners door het plaatsen van liaisons in de Verenigde Staten, Panama, Suriname en Curaçao, en de versterking van de Nederlandse mainports en andere toegangspoorten door het bewaken van hoog-risico containers in de haven van Rotterdam die geselecteerd zijn voor controles.

Tevens pakt de Douane de smokkel van synthetische drugs aan door de inzet van nieuwe speurhonden in de uitgaande pakketstroom. Aanvullend op het fysiek toezicht wordt meer cameratoezicht ingezet en start een pilot rond het geautomatiseerd herkennen van pillen in post. Op nationaal niveau participeert de Douane onder meer in de Nationale Samenwerking tegen Ondernemende Criminaliteit (NSOC).

Een belangrijke uitdaging voor de komende jaren is de IT-agenda van de Douane. Er is sprake van verouderde systemen, toenemende digitalisering en nieuwe wet- en regelgeving. Deze leiden ertoe dat de vraag naar automatisering het aanbod ver overstijgt. Dit heeft de uitvoering van de IT-agenda in 2022 al onder druk gezet. Uw Kamer is geïnformeerd dat dit heeft geleid tot het niet tijdig implementeren van de accijnsrichtlijn en het uitstellen van de invoering van het nieuwe aangiftesysteem (DMS)¹. In de stand van zaken brief van 1 december jl. is al aangegeven dat voor verschillende Europese trajecten die samenhangen met het Douane Wetboek van de Unie, evenals door andere lidstaten, derogatie is aangevraagd bij de Europese Commissie. Ondanks deze maatregelen staat de realisatie van de IT-agenda ook in 2023 onder druk. De Douane neemt verschillende maatregelen om de impact op het bedrijfsleven zo beperkt mogelijk te maken, zoals het waar mogelijk afstemmen van IT-planningen met het bedrijfsleven.

Een trend die in 2023 zal doorzetten, zijn de vele nieuwe taken die de Douane moet uitvoeren. Dit betreft zowel nieuwe (wetgevings)voorstellen als voorstellen voor wijziging van bestaande wetgeving. Zo zijn vanuit de Europese Unie het afgelopen jaar veel wetgevingsvoorstellen op verschillende terreinen opgesteld, zoals het toezicht op producten vervaardigd met dwangarbeid, ontbossing en Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM), waarin ook een taak voor de Europese douaneautoriteiten is opgenomen. Op nationaal terrein heeft de Douane een rol op bovengenoemd gebied van ondermijning en bij het verwachte verbod op lachgas. Enerzijds is deze trend logisch, want als poortwachter van de EU-buitengrens hebben de douaneautoriteiten een unieke rol te vervullen. Anderzijds is het van belang bij de beoordeling van deze voorstellen en de onderhandelingen die hierop volgen sterk in te zetten op goede uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid en de gevolgen voor de Douane-organisatie, inclusief IT. Een goede uitvoerbaarheid is immers ook nodig om de beleidsdoelen van deze voorstellen te halen.

De toename van het aantal taken en extra medewerkers, gecombineerd met pensioen gerelateerde uitstroom van personeel en een krappe arbeidsmarkt, leidt voor de Douane tot een grote wervingsopgave. Dit maakt de werving van nieuwe medewerkers tot één van de belangrijkste speerpunten voor de Douane. In 2023 zal de arbeidsmarktstrategie geïmplementeerd worden om meer mensen enthousiast te maken voor het werken bij de Douane. Dit vergt ook een andere aanpak van de werving van nieuwe medewerkers en vervolgens een andere aanpak voor het opleiden van deze nieuwe medewerkers.

¹ Kamerstuk 35 918, nr. 13 en Kamerstuk 31 934, nr. 61.

In het onderliggende jaarplan 2023 staat weergegeven hoe de Douane komend jaar omgaat met deze uitdagingen en de andere opgaven die zij heeft, waarbij zowel de korte als de langere termijn aan de orde komen.

De Staatssecretaris van Financiën,
A. de Vries